UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Aequanimitas

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Aequalitate enim continetur concordia: inæqualitas autem diſcordiarum eſt mater.

¶ HIEROGLYPHICA.

Per hirundinem in primis Ægyptij, quæ filijs ſuis cibum ſubminiſtraret, hominem intelligebant, qui liberis æquas hęreditatis portiones diſtribueret. Neque non principem, qui ſe ciuibus æquaret neque vllo vellet ornatu vel apparatu magis quàm reliqui ſpeciotior eaccipi. *Hirundo* ſiquidem mira filios alit æquitate, ſingulis cibum parem impartiens: ea adhibita diligentia: ne qui ſemel acceperit, bis accipiat: atque ita, vt par ſit omnium ſportula, curat. *Pier. Val. lib. 21. pag. 208. E.*

Vide Æquitas, Jus, Juſtitia, Lex.

Aequanimitas.

¶ DIFFERENTIA.

AEQVANIMITAS in ſpectando. Bonitas in probandis his, quæ bona ſunt. Aequanimitas in ignoſcendis vitijs atq; delictis. *Aelianus Donatus Terent. interpr.*

Aequanimis dicitur, qui eſt æqui animi, qui nec proſperis extollitur nec aduerſis frangitur: ita Hebræi æquanimem ſeu æquanimum nomine *Erech appaſim*, id eſt, hominem longarum nariū; patientem & tardum ad iram appellant. Id Deo proprium eſt, teſte Scriptura & experientia perpetua. De hominibus dicitur, pro menſura gratiæ Dei.

¶ SENTENTIÆ PATRVM

Iuſti corde de præceptis Dei & conſtitutionibus mundi non murmurant. Quia iuſtum eſt omnia æquanimiter ferre, quæ iudicator voluit tolerare. *Auguſt.*

¶ POETICÆ SENTENTIÆ.

Solon. in Eleg.

Bonus amicus in re mala dimidium eſt mali:
Princeps iniqua & æqua pariter audiat.
Sed quem inſtituerit ciuitas, & parua eum
Audire oportet, & æqua & his contraria.

Plautus.

In re mala, animo ſi bono vtare, iuuat:
Fortiter ferendo vincitur malum quod euitari non poteſt.

Plautus Aulul.

Pol, ſi eſt animus æquus tibi, ſatis habes, qui bene vitam colas.

Idem in Rudente.

Animus æquus optimum eſt ærumnæ condimentum.

Antholog. Sacra Iac. Bil.

Dum mutabilium decurrunt tempora rerum,
Dumq; ſuis mundus motibus atteritur:
Rectorum eſt aduerſa pati, & tolerare modeſti,
Nec querula in quoquam voce mouere Deum.
Cuius iudicio nulli parcetur iniquo,
Et perpes iuſtos gloria ſuſcipiet.

¶ SIMILITVDO.

Si quis abſumat abſynthij puſillum, & mittat in amphoram mellis, nonne in totum mel exterminabit, & tantum mellis à modico abſinthio diſperit & perdit dulcedinem mellis, & iam non habet gratiam apud dominum ſuum, quoniam vſum ſuum perdidit. Vide & nunc quoniam æquanimitas dulciſſima eſt pluſquam mel, & vtilis erit domino qui in ipſa commoratur. Si ergo iuxta fuerit iracundia æquanimitati contribulatur animus, & non eſt vtilis oratio eius. *Chryſoſtomus.*

¶ ADAGIA.

In re mala, animo ſi bono vtare, adiuuat. *Plaut.*

Fortiter ferendo vincitur malum, quod euitari non poteſt.

Magiſtratum gerens, audi & iuſtè & iniuſtè. ἄρχων ἄκουε καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως.

Admonet, vt qui in tractandis Reipub. muneribus verſatur, patientiſſimus ſit auribus, æquiſſimoq; ſit animo, & bene atque male audire conſueſcat: neque facile populi vel laudibus vel conuitijs à ſententia dimoueatur. Wer regieren will / der muß hören vnd nicht hören / ſehen vnd nicht ſehen.

Ferre iugum.

Id eſt incommode ferre ſeruitutis neceſſitatem. Translatum à bobus ferendum aſſuetis iugo.

Ad finem vbi perueneris, ne velis reuerti, μὴ ἐπιστρέφεσθαι ἐπὶ τοῖς ὅροις.

Id eſt, exactam vitam æquo animo feras. Ne Horatianum illud occinas.
O mihi præteritos referat ſi Iuppiter annos!

Aequus, & æquitas.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

AEQVVS, Græc. ἐπιεικής, έος ὁ, ἡ dicitur, & eſt æquum, quod præter legem ſcriptam iuſtum eſt. *Ariſt. lib. 1. Rhet.*

Hebr. *Ieſchurum*, id eſt, rectus, à verbo *Iaſthar*, vt & æqualis atque æqualitas. Et *Schalem* perfectus fuit, abſolutus, pacificus, à verbo *Schalem*, in 1. coniugatione: in 2. *Schillem*. Ab eodem verbo deducitur *Schalem*, Pax, quæ æquitatis fructus eſt. Et *Schitelum*, perſolutio, retributio, quibus iniquitas & iniquus opponuntur.

Aequus vir eſt, qui non exactè amplectitur ius in peiorem partem, ſed de ſuis commodis detrahi patitur, etſi lege ſe tueri poſſit: & hic habitus, & hæc bonitas, & æquitas Græc. ἐπιείκεια dicitur, nec ne aliud eſt quàm iuſtitia quædam. *Ariſt. lib. 5. Ethic.*

Æquus ab aqua deducitur, quia ſumma eſt aquæ æqualitas, dum quieſcit, ita vt imaginem, tanquam ſpeculum reddat. Significatq; æquus planum propriè, & per metaphoram ponitur pro iuſto, quia nullam in partem inclinat. Vnde æquitas dicta & æqualis.

Aequitas, Græc. εὐθύτης, ητος, ἡ, & ἴσος, æquus dicitur. Et eſt iuſtitia dulcore miſericordiæ temperata.

Aequitas eſt pars iuſtitiæ, & continetur ſub ἐπιεικείᾳ. *Secundum B. Thom. ſecund. Secundæ q. 80.*

Aequus & bonus vir eſt, qui non eſt exactus iuris executor in peiorem partem, ſed imminuit potius, etiamſi legem ad id adiutricem habet. *Ariſt. 5. Eth. c. 10.*

Aequitas eſt quod naturalis ratio perſuaſit. *Boetius in Topic. lec. 3.*

Aequitas eſt directio iuſti legalis. *D. Thom. Ethic. 5 lib. 16.*

Aequus eſt qui deſcripta legibus iuſta diminuit & moderatur: namque legislator ad vnguem definire non poteſt, ſed in vniuerſum loquitur, hic in eiſdem intercedens delegit, quæ legislator particulariter quidem definire volebat, verum ei facere non licuit. *Ariſt. mag. moral. c. 1.*

Aequitas eſt iuſtorum conducentiumque remiſſio, moderatio in commercijs, ordo rationalis animæ, quo ad honeſta & turpia *Speuſip. de Plato. definitio.*

¶ DIVISIO.

AEQVITAS ſecundum Cyprianum, quæ Græcè ἐπιείκεια dicitur, ſeruatur in

- *Legum congrua ad opus applicatione, vt ſcilicet potius legislatoris intentio ſeruetur, quam eius verba: vnde Greg & habet 22. q. 5. Humanæ verba deſeruire intentioni debent non intentio verbis.*
- *Rerum iuſta & debita commutatione. Leuit 19. Statera, vt iuſta & æqua ſint pondera:*
- *Bonorum proportionata participatione, vt in omni collegio æquitas ſeruetur in laboribus, & emolumentis, pro officiorum proportionata conditione, ex Archiepiſcopo Floren. 4.*

Aequum duplex, vnum numero, alterum dignitate: numero ceu multitudine & magnitudine idem, & æquum dignitate id quod eſt ſecundum rationem, vt 4. ad 2. ſic 2. ad 1. ambo enim medietates ſunt. *Ariſt. pol. 5. c. 2.*

¶ SENTENTIÆ PHILOSOPHICÆ.

Aequum & iuſtum eſt extra leges ſcriptas, & accidit partim inuitis legislatoribus quoties latet, partim volentibus, quoties diſtinguere non poſſunt. *Ariſt. rhet. pri.*

Aequum eſt rebus humanis ignoſcere, nec legem, ſed legislatorem ſpectare, non verba, ſed ſententiam, non actionem, ſed prælectionem, nec partem, ſed totum, nec qualis nunc, ſed qualis ſemper aut plerunque extitit: & memoria tenere potius commoda quàm incommoda, & quæ accepit commoda, quàm quæ attulit, & ad arbitrum, quàm ad iudicem accedere malle: æquum enim arbiter innuere, iudex legem: & ideo arbiter inuentus eſt, vt æquum valeat. *Ariſt. rhet. pri.*

Aequitas pacis tempore in iudicijs dominetur oportet, ſummnm ius, ſumma iniuria. *Franc. Patr. de regno, lib. 2. c. 17.*

Aequitate, quam ſanguine: cauſa, quam armis retinere parta maioribus, laudabilius æſtimatur. *Corn. Tac.*

Abſit iniuria & labor, quibus nulla fructus pars eſt. *Salluſtius.*

Eſt ita comparatum, vt etiam malorum ſocietas, niſi æquitas atque iuſtitia fuerit ſeruata, facillimè infringatur. *Polybius.*

EXEMPLA SACRA.

Exempla æquitatis & iuſtitiæ: Abraham, *Geneſ. 13. verſ. 8.* Iacob 30. *verſ. 31. 32. 33.* Ioſua cum principibus, *Ioſ. 9. verſ. 19.* Filiæ Salphaad, *Num. 17. verſ. 7.* Adonibeſech, *Iud. 1. verſ. 6. 7.* Samuel, 1. *Sam. 15. verſ. 32. 33.* Dauid, 1. *Sam. 26. verſ. 23. & 30. verſ. 32.* 2. *Sam.* 24. *verſ. 23.* Aſſuerus *Eſth. 7. verſ. 9.* Tobias, *Tob. 2. verſ. 19. 20. 21.* Darius, *Dan. 6. v. 24.* Populus apud Danielem, 13. v. 60. 61. Antiochus, 2. *Mach.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN